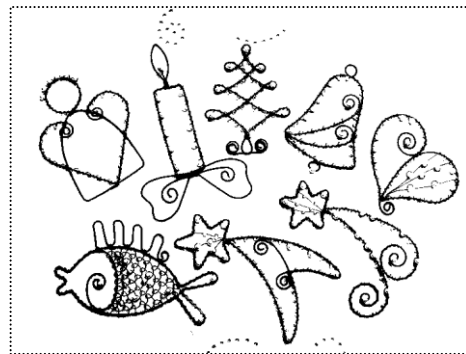

1) Doplňte do textu následující slova:

králů, dob, předchází, nejrozšířenějším, figurky, století, vytrácí, kostele, nejvýznamnějších, dny, považován, Weihnachten, tradice, svátkům, vypadaly

VÁNOCE: Původ, zvyky a tradice

Vánoce (z něm. ¹..... = svaté noci) jsou v křesťanské tradici oslavou narození Ježíše Krista. Spolu s Velikonocemi a Letnicemi patří k nejvýznamnějším křesťanským ²....., slaví se od 25. prosince do první neděle po 6. lednu. 25. prosinec jako datum Kristova narození uvádějí někteří křesťanští teologové již ve 3. století. Všeobecně se Vánoce v církvi slaví od 7. ³.....

V Česku je však za vrchol Vánoc ⁴..... Štědrý den, 24. prosinec, coby předvečer samotné slavnosti, do Vánoc je někdy zahrnována i doba adventní, která Vánocům ⁵..... K Vánocům se pojí nejrůznější ⁶....., k nimž se řadí vánoční stromek, jesličky (betlém), vánoční dárky, které nosí Ježíšek, či vánoční cukroví. Některé z těchto tradic pocházejí již z předkřesťanských ⁷..... a souvisí s oslavou slunovratu, který na tyto ⁸..... též připadá. V současné době se však původní, náboženský význam Vánoc ⁹..... a Vánoce se považují i za jeden z ¹⁰..... občanských svátků.

Betlém neboli jesličky

První český betlém představili veřejnosti jezuité v roce 1560 v ¹¹..... sv. Klimenta v Praze. Jesličky byly první nejen v Čechách, ale i v celé střední Evropě. Neví se, jak přesně ¹²....., ale podle dochovaných záznamů měly velký úspěch, takže se zvyk stavět jesličky brzy rozšířil.

Základní ¹³..... jsou Ježíšek v jeslích, Marie a Josef, oslík a vůl, pastýři se stády oveček a postavy tří ¹⁴..... - mudrců z Východu. Stavění betlémů bývalo ¹⁵..... vánočním zvykem až do 19. století, kdy se novým symbolem Vánoc stal vánoční stromek.

2) Přiřaďte názvy k tradicím nebo zvykům:

třesení bezem, stíny, střevíc, lití olova, pouštění lodiček, šupiny, krájení jablka, jmelí, půlnoční mše, jablečné kouzlo, cizí věci v domě, štedrovečerní večere, vánoční strom, vánoční cukroví, půst, knedlíky, zápalky, klepání na kurník

a) -----

Vánoční stromeček je asi nejrozšířenější zvyk okolo Vánoc, kdy je na Štědrý den vztyčen jehličnatý strom, který se následně ozdobí vánočními ozdobami a pod kterým se nacházejí dárky.

b) -----

Stále zelená cizopasná a rostlina bývala považována za posvátnou již za dob keltských druidů. Má mít kouzelné účinky; například jako ochrana proti ohni, čarodějnicím a zlým duchům. Léčivé účinky jmelí uznává i "moderní věda". Jmelí obsahuje látky snižující krevní tlak a roztahující cévy. Jmelí roste na jehličnatých i listnatých stromech. Druidy bylo jako magické ceněno jmelí dubové, které ze stromů odsekávali zlatým srpem a nechali padat na připravené plátno – jmelí nesmělo padnout na zem. Jako vzpomínka na sklizeň zlatým srpem se jmelí natírá na zlato. Jmelí nosí štěstí jen tomu, kdo je jím obdarován!

c) -----

24. prosince bývá tradicí, že se schází celá rodina na slavnostní večeři. Samotná večeře se tradičně skládala z rybí polévky, bramborového salátu s kaprem a během její konzumace panovaly jisté zvyky. Například se prostíralo o jeden talíř více pro nečekanou návštěvu, či se pod talíř umísťuje mince. Kdo jí našel, toho se měly celý rok držet peníze. Dalším zvykem je, že se od štědrovečerní večeře mohla vzdalovat pouze hospodyně, dokud všichni lidé nedojedli.

d) -----

Vánoční cukroví a jeho pečení je jedna z obecně rozšířených vánočních tradic, která je ve velké části českých domácností dodržována. Mezi typické patří cukroví z lineckého těsta, které je možné navíc ochutit strouhaným kokosem nebo kakaem. Typickými vůněmi jsou vanilka a rum, typickým kořením skořice.

e) -----

Štědrý den tradičně vrcholí půlnoční mší, na které se zpívají koledy, a začíná samotná církevní oslava narození Krista.

f) -----

Nad plamenem se rozžhaví kousek olova, až úplně roztaje. Připraví se nádoba s vodou a do ní se olovo opatrně vlije. Odlitek, který vznikne, věští dotyčnému jeho budoucnost. Například odlitek ve tvaru hvězdy znamená úspěch, uznání.

g) -----

Po štědrovečerní večeři se nožem přepůlí jablko. Obě poloviny se všem ukážou a záleží na tom, jaký tvar má vnitřní část s jádrem. Pokud vypadá jako pěti, nebo vícecípá hvězda, sejdou se všichni za rok ve zdraví. Pokud má tvar kříže, je čtyřcípá, pak někdo z přítomných těžce onemocní, nebo zemře. Tohoto zvyku se není třeba bát. Vybírejte zdravé, velké jablko.

h) -----

Lodičky ze skořápek z vlašských ořechů se zapálenými svíčkami se nechají plout po vodě. Majitele lodičky, která vydrží nejdéle svítit a nepotopí se, čeká dlouhý a šťastný život. Pokud

se lodička drží při kraji nádoby, její majitel se bude celý rok držet doma. Jestliže lodička pluje ke středu nádoby, vydá se do světa.

i) -----

Svobodné dívky házejí střevícem přes hlavu. Obrátí-li se patou ke dveřím, zůstanou doma. Obrátí-li se špičkou ke dveřím, provdají se a odejdou.

j) -----

Na Štědrý den se zachovává až do večera přísný půst. Dětem, které se nemohou dočkat, se slibuje, že vydrží-li nejíst, uvidí zlaté prasátko. Ke společné večeři se zasedá, když vyjde první hvězda.

k) -----

Pod talíře se štědrovečerní večeři se dává několik kapřích šupin, které mají přinést všem po celý rok dostatek peněz.

l) -----

Když se rozsvítí, dívají se všichni po stěnách. Čí stín nemá hlavu, ten do roka zemře.

m) -----

Pokud se dívka potřebuje rozhodnout mezi budoucími ženichy, napíše jejich jména na papírek a dá do knedlíků, které připravuje. Vybere si toho, "jehož knedlík" rozkrojí první.

n) -----

Svobodná dívka klepe střevícem na kurník. Ozve-li se slepice, dívka zůstane svobodná. Pokud se ale objeví kohout, brzy se vdá.

o) -----

Do konce roku by se měly vrátit všechny cizí věci, které jsou v domě. Projděte pečlivě celý dům či byt a vraťte vše, co vám nepatří.

p) -----

Svobodná dívka zapíchne do jablka tři zápalky. Každá z nich musí symbolizovat jednoho nápadníka. Všechny zápalky současně zapálí. Ta, která hoří nejdéle, představuje toho, za něhož se má dívka vdát.

q) -----

Nezadané dívky třesou bezem a dům, u kterého začne jako první štěkat pes, je i domem, ve kterém bydlí jejich nastávající.

r) -----

Dvanáct jablečných jadérek dáme do misky s vodou. Kolik jich vyplave na hladinu, tolik bude v příštím roce suchých měsíců (pro zemědělce, chataře a chalupáře).

Zdroj textu, autor: [Roman Mašek, https://www.denik.cz/tradice-czk/vanoc-puvod-zvyky-a-tradice20081201-eh6o.html](https://www.denik.cz/tradice-czk/vanoc-puvod-zvyky-a-tradice20081201-eh6o.html)
(upraveno)

ŘEŠENÍ:

1)

- 1) Weihnachten
- 2) svátkům
- 3) století
- 4) považován
- 5) předchází
- 6) tradice
- 7) dob
- 8) dny
- 9) vytrácí
- 10) nejvýznamnějších
- 11) kostele
- 12) vypadaly
- 13) figurky
- 14) králů
- 15) nejrozšířenějším

2)

- a) vánoční strom
- b) jmelí
- c) štědrovečerní večeře
- d) vánoční cukroví
- e) půlnoční mše
- f) lití olova
- g) krájení jablka
- h) pouštění lodiček
- i) střevíc
- j) půst
- k) šupiny
- l) stíny
- m) knedlíky
- n) klepání na kurník
- o) cizí věci v domě
- p) zápalky
- q) třesení bezem
- r) jablečné kouzlo